

Postoje obyvatel ČR k připravovanému úderu na Irák

Technické parametry

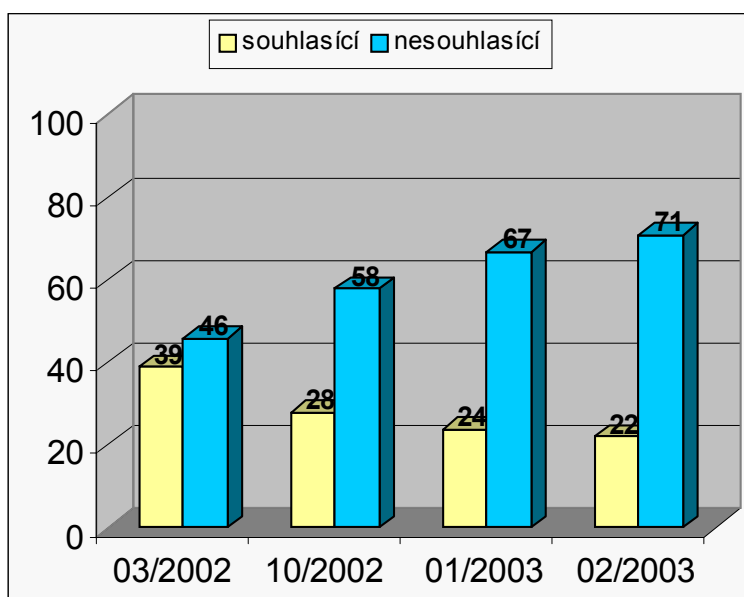
<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2002</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PM.7, PM.8, PM.9, PM.50</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>3.2 - 10.2.2003</i>
<i>Počet respondentů:</i>	<i>1074</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>kvótní výběr</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>12.3.2003</i>
<i>Kód tiskové informace:</i>	<i>PM30312</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jiří Vinopal</i>

Aktuální situaci kolem příprav útoku na Irák sleduje CVVM průběžně od jejího počátku. Základní otázkou je přitom vždy souhlas či nesouhlas s diskutovaným vojenským zásahem: "Jak se stavíte ke snahám USA a jejich spojenců pokračovat v boji proti terorismu útokem na Irák?" (Tabulka 1.)

Tabulka 1.: *Souhlas s postupem USA a spojenců: (v %)*

rozhodně souhlasí	5
spíše souhlasí	17
spíše nesouhlasí	32
rozhodně nesouhlasí	39
neví	7
CELKEM	100

Graf 1.: *Vývoj postojů k přípravě vojenského zásahu v Iráku:*

Tabulka 2.: *Souhlas s akcí bez mandátu RB OSN: (v %)*

rozhodně souhlasí	2
spíše souhlasí	10
spíše nesouhlasí	33
rozhodně nesouhlasí	46
neví	9
CELKEM	100

Z *tabulky 1.* je patrné, že vojenský útok na Irák podporuje celkem (rozhodně+spíše) pouze 22% obyvatel ČR, což je opět o něco méně, než před měsícem. Od počátku snah USA pokračovat v boji proti terorismu právě tímto směrem, je to vůbec nejnižší naměřená míra souhlasu. Proti tomu negativně se k zásahu staví stále větší část obyvatel ČR, přičemž na počátku února 2003 to byly více, než dvě třetiny. Graf 1. názorně ukazuje právě to, jak souhlasících s útokem proti Iráku v české veřejnosti od počátku systematicky ubývá, zatímco podíl nesouhlasících naopak roste.

Ještě jednoznačnější je navíc nesouhlas s variantou, kdy by vojenská operace nebyla schválena Radou bezpečnosti OSN. („V prosinci 1998 provedly USA a Velká Británie obdobnou vojenskou operaci bez schválení Radou bezpečnosti OSN. Souhlasíte s takovým postupem nyní, v tomto případě?“) Za takových okolností by s ní souhlasilo pouze 12% obyvatel, zatímco naprostá většina (79%) by byla proti. (*Tabulka 2.*)

Tento výrazný nesouhlas je na základě našich analýz velice úzce spjat s nedůvěrou ve splnění cílů, které byly již na počátku deklarovány jako motivy vojenské operace - potlačení terorismu, či alespoň zabránění jeho šíření.

Tabulka 3.: „Myslíte si, že tento postup přispěje k potlačení terorismu ve světě?“

rozhodně ano	4
spíše ano	16
spíše ne	33
rozhodně ne	36
neví	11
CELKEM	100

Celkové rozložení důvěry v to, že by vojenský útok na Irák k potlačení terorismu ve světě přispěl, je znázorněno v předešlé tabulce. Mnohem zajímavější je však propastná rozdílnost názorů na útok samotný mezi těmi, kteří věří ve splnění jeho cílů a mezi těmi, kteří v to nevěří. Ukázalo se, že obě otázky spolu velice úzce souvisí a je zřejmé, že lidé kteří nevěří v potlačení terorismu útokem na Irák také v naprosté většině připravovanou vojenskou akci odmítají (91% z nich), narozdíl od těch, kteří v naplnění cílů akce věří. Mezi těmi naopak naprosto převažují sympatizanti útoku (80% z nich).

Další ze zjišťovaných skutečností byly názory na formy účasti České republiky v připravovaném konfliktu, respektive souhlas či nesouhlas s těmi, které prozatím přicházely v úvahu. „Souhlasíte s následujícími formami podpory či účasti ČR na zásahu USA a spojenců?“

Seřazení druhů naší účasti podle procenta souhlasících nabízí následující tabulka:

	03/2003	03/2002
poskytnutí polní nemocnice včetně vojenského personálu	59	64
poskytnutí vzdušného prostoru ČR pro přelety spojeneckých letadel	47	62
nasazení protichemické jednotky	47	54
poskytnutí dopravního letadla	44	53
poskytnutí materiální pomoci	43	62
vysílání Rádia svobodná Evropa z našeho území do Iráku	37	39
nasazení zvláštních jednotek	29	41

Jak je vidět, celkově není podpora naší účast nijak vysoká (pouze u poskytnutí polní nemocnice přesahuje 50%). Míry souhlasu s jednotlivými položkami jsou navíc také nižší v porovnání se situací před rokem, s jedinou výjimkou - vysíláním Rádia svobodná Evropa. Je zcela pochopitelné, že mnohem

2/[3]

častěji jsou pro naši účast v konfliktu ti respondenti, kteří s ním souhlasí, zatímco odpůrci útoku se v naprosté většině staví proti naší účasti.

Podíváme-li se na českou veřejnost analyticky detailnějším pohledem, můžeme snadno identifikovat tři poměrně homogenní skupiny, které lze zjednodušeně označit jako *zásadně nesouhlasící, nevyhraněné a spíše souhlasící*. Zásadně nesouhlasící, kterých je v populaci ČR zhruba jedna třetina, nevěří v to, že by útok na Irák mohl pomoci k potlačení terorismu a jsou tedy jednoznačně proti zásahu v Iráku i proti naší účasti v něm. Takto negativní stanoviska jsou u všech položených otázek často vyhrcočně formulovány lidmi staršími 60 let, těmi, kteří vnímají životní úroveň své domácnosti jako spíše špatnou a častěji také lidmi z Moravskoslezského a Zlínského kraje, obyvateli Prahy a stoupenci KSČM. Na opačné straně stojí skupina respondentů, kteří ačkoli nejsou jednoznačně pro útok na Irák, vyjadřují přece jenom kladnější stanoviska jak k zásahu, tak i k naší účasti. Tato skupina je nejmenší a je tvořena přibližně jednou pětinou obyvatel ČR. Častěji ji tvoří mladí mezi 20 a 30 lety věku, lidé s dobrou životní úrovní o něco více také muži, nežli ženy. Širší zastoupení má především v Karlovarském a Libereckém kraji a mezi stoupenci KDU-ČSL a ODS. Poslední a největší skupinu tvoří nevyhranění, kterých je v české veřejnosti celá polovina. Ti jsou charakterističtí více diferencovaným pohledem na věc, protože ačkoli jejich postoj vůči zásahu vyznívá celkově také negativně, jsou ochotni podpořit alespoň některé formy české účasti na něm, konkrétně jsou s volnější k poskytnutí polní nemocnice, protichemické jednotky a vzdušného prostoru. Ačkoli nevyhraněné postoje vyjadřují o trochu častěji ženy než muži, jsou v této skupině různé sociodemografické kategorie zastoupeny poměrně rovnoměrně.

V závěru si zaslouží hlubší pozornost spjatost postoje k úderu na Irák s postoji politickými. Sympatizanti různých politických stran mají pochopitelně často značně odlišné názory a to se projevuje i v této sledované oblasti. Z únorového výzkumu vyplývá, že nejpřesvědčenějšími odpůrci zásahu jsou voliči KSČM, následováni sympatizanty ČSSD. Nejvíce kladné postoje naopak vyjadřují stoupenci ODS a dále KDU-ČSL. (viz tabulka 4.)

Tabulka 4. *Skupiny příznivců a odpůrců zásahu mezi sympatizanty jednotlivých politických stran (v %).*

	KSČM	ČSSD	KDU-ČSL	ODS
nesouhlasí s útokem	90	75	70	67
souhlasí s útokem	7	19	22	30
neví	3	6	8	4
CELKEM	100	100	100	100